

ТУНЦЕР ЦУЦЕНОУЛУ
TUNCER CÜCENOĞLU

БРУТ
ИЛИ
УБИСТВОТО НА ЈУЛИЈ ЦЕЗАР
(Brutus Ya da Jul Sezar'ın Katli)

(Трагикомична трагедија, без пауза)

Превод од турски на македонски Ердоан Максут

Tuncer Cücenoglu

cucenoglutuncer@gmail.com

tcucenoglu@hotmail.com

www.tuncercucenoglu.com

Ердоан Максут

Erdoğan Maksut

erdoanmaksut@yahoo.com

Брут или убиството на Јулиј Цезар

Многу ми се допадна последната пиеса на Тунџер Џуџеноулу “Брут или убиството на Јулиј Цезар”.

Се чита во еден здив, многу е суптилна, тоа е една театарска пиеса како река.

Во оваа пиеса Тунџер Џуџеноулу мајсторски ги составил класичните и модерните театарски принципи и поставувајќи ги познатите историски вистинитости, на прво место Шекспировата тема ја поставил како натпревар на театарските мајстори, минатото и денешницата, животната реалност испреплетена со уметничката реалност ја претставува со една умешност која ви го завртува умот во главата.

Денешните Цезари како во огледало ќе се видат себе си во оваа пиеса, гледачите смеејќи се и размислувајќи ќе имаат можност и да се преиспитаат себе си.

Треба да спомнам дека “Брут или убиството на Јулиј Цезар“ е една пиеса која на актерите ќе им овозможи актерески бравури на сцената и е многу оригинална пиеса.

Од срце му честитам на Џуџеноулу

Атаол БЕХРАМОУЛУ

Поет/ Писател/ Колунист во Цумхуријет Газетеси

Нова пиеса од Цуценоулу

“Брут или убиството на Јулиј Цезар”

Секогаш има темнина но и светлина исто така.

Изгледа не само во мојата држава туку и во светскиот театар, најголема заложба е да се има нови пиеси.

Живееме во 21 век, поезија, романи, раскази и автобиографски дела ги полнат рафтовите на книжарниците, рафтовите за театарски пиеси се здобиваат со повторните изданија, на класичните дела од минатото и современите пиеси.

Всушност оваа состојба во тетарскиот свет не е показател дека фондот ни се осиромаша и намали.

Сите знаеме дека, сè додека постои човекот, тоа што ќе опстане на нозе и секогаш обновувајќи се себеси ќе биде најцврстиот темел на животот, како единствената уметничка гранка, а тоа е театарот.

Во што е прашањето, зошто нема нови писатели на пиеси?

Дали новата нечистотија на така наречената нова технологија или врвните сценски автори во својот залез се жртвуваат себеси во животот или пак нечовечност ли е на толку многу електронски џамбазлуци да подлегнуваат и да бидат отфрлени, или пак дали театарот треба да биде во првите редови за да го спречи и да не остане капитализмот со нешто што не го направи за да не извалка?

“Културен Империјализам“ тој господски збор, се вметнал во мислите на некои општества и заедници и како некоја канцерогена состојба го јаде месото, но и ако се надеваме дека ќе ги унапреди, единствениот пат за здрав излез на интегрираноста на скриената љубов, мирот, еднаквоста, слободата на тетарската уметност, не е можно а да не се храни.

Тогаш животот без театар е слеп, глув и нем.

Ете можеби само поради ова, имаме неверојатна потреба од нови пиеси.

Пиесата што ја држите во вашите раце, е како нов подарок за животот од Тунџер Цуценоулу кој во нашата држава најповеќе создава а неговите

создадени дела не само во нашата држава туку и на многу светски сцени се среќаваат со гледачите,.

Довчерашните лаги, излезени од својата лушпа опстојувајќи до денес, криејќи ја во себе човечката доблест, ако е некакво истражување историското пресметување на простите зборови, оваа пиеса ќе ја доживеете како еден оркестар со сите инструменти, како виолини во различни големини.

Каде и да се постави за прв пат оваа пиеса, кој и да е тој просветлен ум што на било која сцена ја оживотворува оваа пиеса, тој ден би сакал таму да бидам.

Ти благодарам Џуценоулу

Орхан Ајд'н

Актер – Потпарол на

Иницијативата на Турските Уметници

Тунџер Џуценоулу

Јас 35 години велам ДА ЗА УМЕТНОСТА. Јас, уметничкиот процес го разбираам и како филозофија на креативноста што е корисна за работа и како еден производ.

Производот на процесот, и производите кои што влијаат на процесите; добро, убаво и точно во форма на трилогија; етика; естетика и правично осовременување.

Постоењето на уметноста, како филозофија во сите области на човечкиот живот; Тврадам дека уметничките дела треба да се заемаат како за пример во потребата за хранење на оваа култура,.

35 години го познавам Тунџер Џуценоулу.

Добро знам како работи.

Со сигурност ова можам да го кажам; културата од погоре спомнатата реченица ДА ЗА УМЕТНОСТА Тунџер Џуценоулу апликативно ја спроведува во пракса.

Одблиску му ги знам успехите на неговите пиеси и во нашата држава и надвор од неа.

Довбро знам и дека пишува пиеси за себеси да се ажурира.

Дури и во своите поодминати години од животот, не заостанува во времето на сегашноста.

Со таквото оскуство продолжува да пишува пиеси кои се како огледало на нашето време.

Тоа се пиеси со универзална вредност на писателот од нашава држава.

Напредокот и почитта на оваа држава се мери со имањето на луѓе како што е Тунџер Џуџеноулу, луѓе кои создаваат универзални вредности.

За усвојување на одговорноста во УМЕТНОСТА кај новите генерации потребно е да се поседува капацитетот на еден Тунџер Џуџеноулу, да се промовира и треба да се работи за зголемување на нивната бројност.

Пиесата што ви е во раце “БРУТ ИЛИ УБИСТВОТО НА ЈУЛИЈ ЦЕЗАР“ е жив доказ за тоа,

Оваа пиеса било со техниката на пишување или пак со содржината е современо ДА ЗА УМЕТНОСТА.

Со надеж дека Џуџеноулу ќе го земаат за пример и ќе си ја најде вистинската вредност, му честитам.

Тамер ЛЕВЕНТ
Генерален Директор (поранешен) на Државните Театри
Почесен претседател
на
ФДОБ (ТОВАВ) (*)
Актер, режисер, писател

(*) ФДОБ (Фондација на Државната Опера и Балет) ТОВАВ (Devlet Opera ve Balesi Çalışanları Vakfı)

Посветено на
Ергин Орбеј ценетиот театарски деец...

ЛИЦА:

БРУТ   Републикански сенатор.
КАСИУС   Републикански сенатор. Шура на Брут.
КАСКА   Републикански сенатор.
ПОРТИА   Сопруга на Брут. Сестра на Касиус.
СЕРВИЛИА   Мајка на Брут.
ЛУЦИЈ   Слуга на Брут.
ЈУЛИЈ ЦЕЗАР
КАЛПУРНИА   Сопруга на Јулиј Цезар.

СТАТИСТИ:

ВОЈНИК   Телохранител на Цезар

СОГРАЃАНИН**ПРЕТСТАВНИЦИ ОД НАРОДОТ****ВРЕМЕ :**

14 Март п.н.е. 44.   Ноќ.
15 Март п.н.е. 44.   Ден.

МЕСТО:

РИМ

I

Домот на Касиус

(Актерот што ќе го игра Касиус ќе ја соблече сопствената облека од себе, ќе ја облече облеката за претставата и ќе почне да се подготвува . Ќе се нашминка.

Станува и како да се огледува од некое огледало во негова големина. Му се допаѓа изгледот. Среќен се насмевнува. Изгледа дека не може да се нагледа на својот изглед)

КАСИУС *(Раположен довикува кон внатре)* Уште ли не си спремен?

КАСКА Уште малку.

КАСИУС Ајде побрзај.

КАСКА Имаме уште време. Скоро сум готов.

КАСИУС *(Се шегува)* Толку многу си спор? А јас сакам што поскоро да го видам сенаторот Каска. Но тебе ни на крај памет не ти е да го видиш Касиус?

КАСКА *(Полека, полека доаѓа на сцената. И тој е облечен)* Добра вечер сенаторе Касиус.

КАСИУС Добра вечер сенаторе Каска.

(Со задоволство се погледнуваат еден со друг)

КАСКА Што велиш, вредеше ли што доцнев почитуван Касиус?

КАСИУС Да. А јас како ти изгледам?

КАСКА Штом на твојот изглед ќе му додадеш и сенаторска тежина ќе биде завршена работата. Ама јас не се чувствувам добро. Рацете и нозете ми се тресат. Не е лесна работа да излезеш на првата изведба од претставата, нели?

КАСИУС   И обајцата сме искусни атери. Вакви возбуди многу пати доживеавме. Но да си признаам дека овој пат и јас сум многу возбуден. Ако прашаш “Зошто“, затоа што мојот карактер што ќе го создадам е многу специфичен. И тоа ми пречи да бидам опуштен. А тој со мене, со вистинскиот мене, е толку дијаметрално различен. Јас како личност сакам многу да зборувам. Касиус не сака. Јас гласно можам да се смеам, Касиус само со усните прави така како да се смее. Јас сум екстрортертен, а тој е интровертен.

КАСКА   Истата тегоба и кај мене е присутна. Можеш ли да кажеш дека ликот на Каска што го оживувам се преклопува со мене? Каска е тип што работата која треба да се заврши ја завршува во денот и часот кога е потребно. Одлучен активист и републиканец. А јас пак не се сеќавам дека во приватниот живот дури и сметките за струја ги имам на време платено. Многу пати на рандеуа со жени сум доцнел. Има уште нодоброени разлики помеѓу нас. И покрај овие разлики нашиот режисер и мене и тебе не виде адекватни за овие улоги.

КАСИУС   “Успешниот актер е тој што ги носи на сцена разните карактери претходно усвојувајќи ги.” Нели така вели нашиот режисер? Можеби е во прави човекот.

КАСКА   *(Од облеката го вади мобилниот телефон кој му звони)* Ало... Да. Се облеков и се претворив во Каска. И се нашминкав. Чекам да почне претставата душо. Не, сеуште не е почната. Да беше почната ќе можев ли да ти одговорам на телефон? Понекогаш сите свои вредности ги губиш душо. Не! Не сум сам. Кој може да е покрај мене, колегата што го игра Касиус. А бе машко е Касиус. Што бара младата актерка која ја игра жената на Брут тука меѓу нас? Со неа во ниедна прилика не ја споделуваме сцената. Не се замарај. Колку пати ти објаснив дека во театарот има посебни простории за пресоблакување на актерките? Престани со таа твоја безсмислена љубомора! Сакаш да ме усрамиш пред публиката со тоа што ми ја расипуваш концентрацијата? Престани веќе! Посакај ми успех и исклучи го телефонот! Ти си знаеш! *(го исклучува телефонот)*

КАСИУС   Жена ти?

КАСКА   Кој може друг да биде? Нели дојде кога почнавме со пробите. Всушност не поради пробата туку затоа што сакаше да ја види новата актерка. Од тој ден наваму ѝ се закачи на девојката. Како божем видела дека се погледнуваме. Ми ја поду главата за цело ова време.

КАСИУС *(Се шегува)* Жена ти е во право. Дури и мувите не сакаат да ти се приближат, штом те забележат безглаво бегаат.

КАСКА *(Иако му се допадна)* Не сум до толку.

КАСИУС Не доаѓа ниту на првата изведба.

КАСКА Одбра да дојде на Гала изведбата. Ако ништо друго до тогаш грешките ќе ги минимизираме... Ах да... и не можела два пати да гледа иста претстава.

КАСИУС Ааа! Ајде остави ги тие работи веќе. Пред претставата треба да се опуштиш. Земи длабоко воздух, задржи го и потоа испушти го. Кај и да е ќе почне претставата. Немаме многу време. Сконцентрирај се. Сега кажи ми кое време е што ја играме претставата...

КАСКА 14 Март 44... Претставата започнува навечер. 15 Март 44... Утредента завршува.

КАСИУС Добро. Ама тоа 44-та да не ја збунува публиката. Пред нашата ера или од нашата ера?

КАСКА Се разбира дека е пред нашата ера...

(Телефонот повторно почнува да звони. Каска погледнува кој го бара. Жена му е. Застанува. Прави фаца.)

КАСИУС *(Попречувајќи му да одговори)* Во 44 година пред нашата ера имаше ли мобилни телелфони? Господе Боже! Исклучи го тој мобилен. Тргни го од тука. Велат дека празна пушка пука. затоа не треба да се притиска чкрапалото. И телефонот е исто како и оружјето. Мислиш дека си го исклучил и ќе почнеш со претставата. А ако ти зазвони за време на претставата? Или пак додека гледаш некоја претстава ако зазвони? Тоа ми се случи на гала претстава во еден друг театар. Те молам биди внимателен! Да не пратиме погрешна порака. Случката што ќе им ја прикажеме нема никаква врска со денешницата. *(Приметува дека Каска сосема го исклучува телефонот)* Опушти се другар. *(Прави како да гледа низ некој процеп кон публиката.)* Сите веќе си седнале на своите места. *(Звук на гонгот)* Ќе почне претставата. Ако уште малку задоцниме, публиката ќе почне да аплаудира. Ова е нова навика во театарскиот свет... *(Втор пат се слуша гонгот)* Сега ислезе надвор. И тоа што ти е во раката остави го на рафтот. Најмалку пет пати земи длабоко воздух и потоа дојди тука. Не се влечкај!

(Каска излегува. Се слуша третиот гонг.)

КАСИУС *(Разгледувајќи ги писмата на масата му дава знак на осветлителот. Заедно со драматичното светло може да се слушне звукот и јачината на надворешната бура. Почнува да ги реди писмата. Каска задоцнил со доаѓањето. Се лути.)* Каде се изгуби овој човек? Треба веднаш да дојде... Подготвуваме претстава што ќе го промени текот на историјата а сепак има такви меѓу нас што не го сваќаат значението на работата! *(Приметува дека Каска влегува)* Што се задржа толку сенаторе Каска?

КАСКА *(Средувајќи си ја облеката и изгледот)* Не ли ја слушаш бурата надвор? Како наопаку да се превртува Рим. Летаат кровови, дрвјата се тресат како да ќе се откорнат. Се сокрив во влезот на Театарот Помпеа и почекав малку да престане дождот. Ова е причината што доцнам сенаторе Касиус.

КАСИУС И громови да паѓаат, и поплави да има, или пак и лавовои да се шетаат по улиците, оваа работа ќе биде Каска. Затоа што мораме уште вечерва да ги поствиме камењата по кои утре ќе треба да одиме. Да не ни остане нешто недоправено. Во спротивно нема да се заврши работата онака како што посакуваме. Уште полошо, светиот пат по кој тргнавме може за нас да се претвори во пекол. Сите наши приватни сомнежи треба веќе да завршат.

КАСКА Се надевам дека ова брзо поготвување, нема да биде темел за заборавање на некои важни нешта. Како се вели, брза кучка слепи кучиња раѓа (Гаволот, ниту ора ниту копа).

КАСИУС Нема зошто да се брза. Стрелата веќе одлета од лакот. Сè треба да се одвива како што предвидовме. Овие писма однеси ги и остави ги во дворот на Брут. Значи како и секогаш. Без да те видат. Не заборавај, Брут е претпазлив и отворено не се приклучува на нашава активност. Иако е оженет со сетра ми дури и мене понекогаш не ми верува. Но тој на ваков начин ќе помисли дека овие писма се испратени од народот и тоа ќе допринесе да се приклучи на нашата активност. Кога некој, особено политичарите, знаат дека во позадина има народ тоа им дава сигурност. Мислам дека предходните писма се темел за тоа дека вечерва не чека во неговата куќа. Ова никако немој да го забораши.

КАСКА Само Брут ли се однесува претпазливо? Па и ти не му кажа јасно и гласно на Брут што треба да направи.

КАСИУС Чекав тој да го направи првиот чекор за да бидам сигурен. Да, тој е републиканец но и вистина е дека му се восхитува на Цезар. Овие писма се

важни. Едно случување од минатото, засилувајќи го со разни прашања, мораме да го прекинеме ова восхитување Каска.

КАСКА Касиус знаеш дека јас сум човек на функција во оваа фикција. Како и до сега така и од сега зададените заповеди ќе се реализираат. Мене можеш да ми веруваш. *(Ги зема писмата)* Само да престане дождот за да не се намократ до толку писмава па да бидат нечитливи. Единствено нешто тешко во работава е, овие писма сите заедно да не се намократ и поради тоа да не можам да ги оставам на одредените различни места. Ако не можам да ги оставам на различни места во дворот, тогаш Брут може да свати дека овие писма сами по себе не дошле туку дека тоа е организирано. Ете тоа е што ме мачи Касиус.

КАСИУС Добре е тоа што за нашава работа размислуваш да нема никакви недоследности.

КАСКА А кога и каде ние ќе се сретнеме за да одиме кон куќата на Брут?

КАСИУС Ќе дојдеш директно кај мене. Бидејќи ако се сретнеме надвор тоа може да биде опасно. Овде, во мојава куќа ќе чекаме. На полноќ кога римските улици сосема ќе се испразнат тогаш ќе одиме кон куќата на Брут. На ваков начин и нему ќе му овозможиме да ги прочита сите писма.

КАСКА Во ред Касиус. Но... Како во стомакот да имам нешто што ме стега, во главата како да ми се врти. Не ми се лути ако ти кажам дека се плашам.

КАСИУС Зошто да ти се лутам? Па и јас се плашам. Луѓе сме. Човечки е да се плашиме. Но исто така сме и претпазливи. Се подготвуваме за една акција која никој не може ни да ја сонува. Лесно ли е? Да се организира убиството на човек како Цезар? *(Како да се исплаши од зборовите кои му излегоа од неговата уста)* Те молам за оваа тема повеќе да не зборуваме. Бидејќи и ѕидовите имаат уши... Ајде појди си, не се задржувај.

КАСКА Во ред Касиус.

(Двата сенатори се прегнуваат како да се збогуваат. Каска ја зема торбата со писмата и полека си заминува)

II

Куката на Брут

(Брут се подготвува. Ја дотерува облеката. Ја проверува шминката. Од полицата на масата вади една маска. За маската да стои на лицето се гледа еден ластик кој е закачен на двете задни страни од маската. Ја става на лицето. Оваа маска оддава лик кој се смее и е задоволен. Кога ќе биде со Цезар само тогаш ќе ја става на лице оваа маска... Ја поставува на главата како да се некакви наочари. Се исправа на нозе и како да се огледува од некакво огледалово негова големина. Му се допаѓа тоа што го гледа. Задовољно се насмевнува. Се гледа дека не може да се изнагледа на својот одраз во огледалото, исто како Касиус и Каска предходно.)

БРУТ *(Кон гледачите)* Во оваа претстава јас ќе го играм сенаторот Брут. Сигурно сте го виделе насловот на прететставата од плакатите надвор. Насловот на претставата започнува со името на Брут. **“Брут или убиството на Јулиј Цезар“**. Да не одолговлекувам, Брут е главаната улога во пиесата. Инаку до сега јас во овој театар секогаш имав споредни улоги. Брут за мене е, слободно можам да кажам, една извонредна прилика. Штом ја добив оваа шанса, треба и да ја искористам на најдобар можен начин. Ми надоаѓаат луди прашања. Заради реченицата “И ти ли Брут“ што со стотици години го определува и е познат како убиец, може ли да биде оваа улога повторно раѓање за Брут? Брут е републикански сенатор. Најмалку шеесет сенатори се како него републиканци. Цезар? Доста веќе зборувам. Сè ќе сторам за на сцена да прикажам еден успешен Брут. Повелете гледајте. На крајот вие ќе одлучите да ли бев успешен. *(Ја здогледува Портиа на влезот од вратата. Додека Брут зборува Портиа нема да се движи. Брут кон гледачите)* Оваа млада жена е мојата сопруга Портиа. Ќе ја игра сестрата на Касиус. Само за оваа улога ја земавме во нашиот театар. Како што можете да приметите таа е симпатична личност. Наоколу се шетка како ждребица. Обратете внимание на нејзините страстно отворени усни! Како да ви навестува сè што може да направи за вас да ве вивне до небото. Одкако ја видов ме полудува. Мислам дека пазарот нема долго да ја остави Портиа тука кај нас. Филмските режисери, рекламните менаџери а посебно продуцентите што ја гледаат претставава ветувајќи ѝ се и сешто ќе ја земат Портија од нашиов театар.

(Дава знак кон осветлителот за да го измени осветлувањето. Светлото преоѓа во драматична атмосфера. Звуците на бурата се намалиле. Звуците од дождот веќе се незначајни. Брут се врти со грбот кон неа. Портиа доаѓа од длабочината и ведани го прегрнува Брута)

БРУТ *(Испалшен)* Ах!

ПОРТИА Најубавиот сенатор во Рим... Бруте мој. Душо моја, маженце мое.

БРУТ Од памет ме извади Портиа. Помислив дека падна гром. Погледни, сега се смири бурата. И дождот како да сопре. И водите од улиците се повлекоа. Слушај! Страшните звуци што доаѓаа од небото сега ѝ отстапија место на тишината.

ПОРТИА Ова е вечер што човека го возбудува .

БРУТ Да оваа е посебна вечер убава моја женичке.

ПОРТИА Кога се возбуди природата, на тебе помислив Брут. Си реков добро е што човекот е мој маж. Чита книги, убаво зборува, убаво пишува, сите ги почитува. Никого не навредува. Човек без ни една маана. Мене ме сака како луд. Единствена маана му е што повеќе го сака Рим од колку мене.

(Се насмевнува)

БРУТ И ти си таква Портиа. Многу умееш да сакаш и да почитуваш. Знаеш како и што да зборуваш, како да се облечеш и како да се однесуваш кога си во друштво. А тоа што си сестра на мојот другар сенаторот Касиус тоа е сосема друга посебност. Накратко имаш беспрекорно домашно воспитание душичке моја.

ПОРТИА Знаеш дека не сум секогаш воспитана. *(Смеејќи се)* можеш ли да кажеш дека сум воспитана и во кревет?

БРУТ Тоа е друго.

ПОРТИА Брут, тоа што сум твоја ме прави среќна. Макар и да се срамам кога ќе се разбудам... *(Повторно преминунва позади Брут, му ја мириса косата, го прегрнува од позади. Со усните поминува по неговиот врат)* Една недела не ја мирисаш својата сакана. Моето тело се зажалае по твоите усни.

БРУТ Луциј е позади вратата нели?

ПОРТИА Остави го сега Луциј.

БРУТ Кога веќе знае каде ќе дојдат моите гости каде може да оди? Го виде ли?

ПОРТИА Во дворот под дрвјата нешто собираше.

БРУТ Но јас му реков да не се оддалечува од пред вратата. Знае дека вечерва ќе ми дојдат двајца значајни гости.

ПОРТИА Кои се тие значајни гости?

БРУТ Два сенатора. Брат ти Касиус и Каска...

ПОРТИА Еден месец не сум го видела брат ми. Ама тој доаѓа кај тебе не кај мене. Нели ти е доволно што во сенатот се гледаш со нив? Сега дома ја носиш работата? *(Прегрнувајќи го)* Зошто се правиш дека не ги слушаш моите последни од душа искажани зборови?

БРУТ Само ти кажав што е првенствено. Ова ќе биде значајна ноќ за сите нас.

ПОРТИА Не се зажелеа за мене?

БРУТ Какво е ова прашање? Знаеш колку те сакам.

ПОРТИА Човекот што сака може ли да пузира цела недела од милувањето на жена му? Тетка ми велеше дека: “За мажот, жената треба да му биде сè. Од тоа зависи здравиот брачен живот”. Разбери веќе! Многу ми недостасуваш.

БРУТ Грижите и мислите ги потиснуваат желбите за телесни возбудувања. Така да желбата не се манифестира. Тоа е што во последно време го приметуваш кај мене.

ПОРТИА Но кај мене кон тебе нема такво нешто. Напротив желбата се зголемува.

БРУТ Нема ли? Вистината ја кажуваш?

ПОРТИА Не, нема.

БРУТ Можеби имаше но јас не сум приметил. Затоа што женскиот свет ги живее природните предности на жената. Можат лажно да изгледаат како да сакаат. Дури и можат и да ги придобијат своите мажи.

ПОРТИА *(Прегрнувајќи го)* Брут никогаш кон тебе така не се однесував.

БРУТ *(Се обидува да се отргне)* Сакој миг може да влезе Луциј.

ПОРТИА Немој да правиш да се плашам во својот дом. Ајде внатре, да прејдеме во нашата соба. Не стој, ајде.

БРУТ *(Се опира)* Ти реков ќе дојат гости.

ПОРТИА Ајде ти велама!

БРУТ *(Нормално светло. Кон гледачите)* Колку е тешко кога си гладен да играш како да си сит! Да гледаш како од усните тече лава на еден здивен вулкан... *(Насмевнувајќи се)* Дали тоа сум се навиканал и во нормалниот живот за зборувам како ликовите на Шекспир?

(Повторно драматично светло)

ПОРТИА Брут јас сум твоја жена.

БРУТ *(Ја фаќа за раце)* Во пресрет на важни работи сме Портиа. Не ме терај да зборувам повеќе од потребното. Треба да знаеш дека има сосотојби кои не се баш добри. Сенаторите се дигнаа на нозе.

ПОРТИА Сега мене ништо друго не ме интересира сакан мој. Освен едно нешто... Зошто се оддалечи од мене?

БРУТ Се наоѓаме во една тешка работа.

ПОРТИА *(Налутена)* Секој ден ли е таа тешкотија? Цела недела ли се случуваат значајни нешта? *(Натажена)* Во собата доаѓаш после мене. Легнуваш во постелата, плашејќи се да ме допреш. Потоа за цело време се вртиш во постелата. После извесно време тивко излегуваш од собата и до наутро се врткаш наоколу. Брут, да не има нешто што криеш од мене?

БРУТ Вакви прашање се вознемирувачки.

ПОРТИА Што значи сега ова? Ако сум ти жена имам право сè да знам.

БРУТ Да го прекинеме веќе овој разговор.

ПОРТИА Да прекинеме така ли? Што криеш од мене?

БРУТ *(Повишувајќи го гласот)* Прекини веќе!

ПОРТИА *(Налутено се оддалечува. Застанува и гледајќи во очите на Брут)* Или пак имаш некоја друга жена во твојот живот?

БРУТ Што зборуваш?

ПОРТИА Не се прави недоветен. Одговори ми на прашањето! Те прашувам дали имаш друга жена во твојот живот?

БРУТ *(Пазмислува)* Дали во Рим има поубава и поженствена од тебе? Ајде кажи! Ако има, само тогаш ќе имаш право да ме прашаш вакво нешто.

ПОРТИА *(Смекнато)* Не е дека не ми се допадна твојот одговор. Брут, ти се разбираш од женските души. Знаеш дека заради ова тебе те одбрав.

БРУТ Тогаш не ме прашувај вакви прашања.

ПОРТИА Тетка ми секогаш велеше: “Портиа ти си привлечна и атрактивна жена. Во овој величествен Рим ти нема рамна. И мажот ти Брут, толку многу те сака што те обожува. Немој никогаш тоа да го заборавиш. Комшиската кокошка, за комшијата секогаш изгледа како да е мисирка”.

БРУТ Што сакаш да кажеш со ова Портиа?

ПОРТИА Погледни добро околу себе. Ќе видиш дека десетици мажи не легнуваат своите жени туку со некои никакви се обидуваат да се докажат. Значи на ниту еден маж не може да му се верува. Затоа што мажите се склонени на неверство.

(Низ врата со одмерени движења, со мек став влегува Луциј. Во рака има една корпа)

БРУТ *(Се шегува)* Луциј повторно собираше овошје?

ЛУЦИЈ *(И тој се шегува)* Да Господару. Како намерно да беа расфрлани на разни места. И покрај бурата и дождот, освен две три, сите се спасиле од намокрување Господару. Поради тоа ми беше тешко да ги собирам. Дваесет и две, ако добро сум изброил... Ако ги собереме случувањата од последната недела во една книга, ќе излезе еден обемен труд. *(Ја остава корпата на масата, сака да излезе)*

БРУТ Застани! Почекај. Имам нешто да ти кажам.

ЛУЦИЈ Во ред Господару. *(Одејќи кон вратаа застанува)*

БРУТ *(Тивко)* Портиа не биди неправедна кон мене. Штом си заминат моите гости ќе седнеме и долго ќе зборуваме за ова. И без тоа нема долго да трае мојота средба со нив. *(И шепнува на уво)* Оваа ноќ, за нас двајца ќе биде долга.

ПОРТИА *(Како да се смирила)* Во ред сакан мој. Ќе чекам да дојдеш. Не се лути, сакам за последен пат нешто да кажам. Понекогаш ме обземаат мисли дека ќе останам без тебе. Поради тоа доживувам глупави љубоморни кризи. Страшно е дури и само да се замисли. Брут, јас не ќе можам да живеам ако тебе нешто ти се случи.

БРУТ Сега за сега нема што да се случи. Но смртта за сите е нешто што не може да се промени. За сите е најдобро уште сега да сватиме дека еден ќе умреме и да си продолжиме со животот. Во потенцијалните случувања тоа сваќање ја олеснува болката.

ПОРТИА Има ли нешто што можам да направам?

БРУТ Не љубена моја. Ионака само вино и овошје ќе им понудиме на гостите. Знаеш дека тоа најдобро може Луциј да го направи.

ЛУЦИЈ Господаре сè е подготвено. Виното е дваесетгодишно. Посебно го чувавте. Пехарите се светнати. Сулото овошје е топло, а свежото овошје туку што е набрано од гранките. Нема да се засрамите.

БРУТ Ти благодарам Луциј.

ПОРТИА Со лесно нека ти е љубен мој. Поздрави го брат ми. И нека одвои малку време и за нас. Како и да е државните работи не бегаат.

БРУТ Ќе му кажам.

ПОРТИА *(Излегувајќи, кон Луциј)* Ако нешто ти треба мене ќе ми се обратиш Луциј.

ЛУЦИЈ Како што ќе заповедате Господарке.

(Портиа излегува.)

БРУТ *(Вади едо писмо од корпата. Му го подава на Луциј)* Прочитај го ова Луциј. Лека полека. Без брзање.

ЛУЦИЈ *(Го зема писмото. Чита)* Почитуван ценет сенаторе Брут. Онака како што ми доаѓа од душата со целосна искреност ви ги пишувам овие редови. Знаам дека ќе ме разберете. Затоа што вие сте паметен и далековид човек. Со благодарност следам како се борите за спречување на угнетувањето на народот, особено на сиромашните и средниот слој од нив, а вие со сето срце работите за тоа. Ако се запрашате за мене, јас сум еден мал трговец. Знаеме дека за надминување на проблемите, не со сопствениците на имоти, туку бевте заедно покрај нас и за многу проблеми со вашите

огнени говори не застапувајте нас. Вашата педантна работа за зачувување и унапредување на вредностите на Републиката уште повеќе ја зголемува нашата наклоност и поврзаност кон вас. Заедничката желба на заедницата на трговците е, во иднина уште повеќе да ни се посветите. Ве молиме истапете напред. Со зборовите дека секогаш ќе бидеме со вас ги завршувам моите реченици. Со желба дека ќе удриете со тупаница на масата за нас, ви ја искажувам мојата најдлабака почит. Останете со добро здравје и останете со нас. Потпис. Еден сограѓанин.

БРУТ   Ќе го прочиташ ли следното писмо Луциј?

ЛУЦИЈ   Како што ќе заповедате Господару. *(Го зема следното писмо и почнува да го чита)* Почитуван Маркус Брут... Го почнувам ова писмо со зборовите за една случка што во минатото, за која повторно се потсетив. Почитуван Брут. Се сеќаваме на вашата мајка, светска убавица и почитуваниот, мошне ценет ваш татко и за нивниот брачен живот кој беше као една балада. Бевте едно семејство за кое можеше со прст да се покаже како пример за симбол на среќата за семејниот живот во Рим. Сè додека Цезар не се врати од најновото патешествие, а за прославување на новата победа ги покани на гозба некои од видните луѓе во градот... Помеѓу малкуте видни луѓе беше и татко ви. Дружбата траеше до зори. За тоа време Цезар накитувајќи, раскажува за добиената победа, пехарите за цело време се дигаа за прославување на победата на Цезар. Во зорите заврши оваа прослава. Некои од гостите останаа таму а некои заминуваа кон своите домови. Кога татко ви си дојде дома вие и мајка ви го пречекавте на врата. Татко ви беше пијан и сеедно повторуваше “Цезар е голем човек. Голем војник. Додека е тој жив, никој ништо не му може на Рим“, за цело време ги повторуваше овие зборови. Заедно со мајка ви буквално го одвлечкавте во неговата соба. Алиштата од него ги извадивте и го ставивте да лежи во постелата. Испрекинато земаше воздух. А ти ценет Брут си замина и си легна во својата постела. Само што почна да те фаќа дремка го слушна вресокот на мајка ти што ја распора тишината. Истрача горе. Мајка ти врескаше за смртта на татко ти..., *(Замолкнува)*

БРУТ   Што е? Зошто замолчи Луциј? Ова ни се познати нешта. Продолжи.

ЛУЦИЈ   Утредента Цезар дојде кај вас дома и на мајка ти и на тебе ви изрази сочувство. Погребот на татко ви беше соодвествен на традициите. Но Цезар продолжи да доаѓа кај вас. После едно извесно време мајка ви почна да живее со Цезар. Ценет Брут, приморан сум ова да го напишам, разбери ме. Всушност и ти знаеш. Бидејќи мајка ти стана заложничка на Цезар. Како и

десетици други жени пред неа... Но ова заедништво не траеше многу долго. Безчувствителниот Цезар ја остави мајка ви и отиде да бара нови сладострастија кај други жени... *(Го прекинува читањето)*

БРУТ   Продолжи. Дочитај го писмото Луциј...

ЛУЦИЈ   Ценет сенаторе. Простете ми што сум приморан повторно да ве потсетам за оваа случка која што ја знаете. Сакам да ви укажам за некои состојби што до денес се прикриени. За смртта на вашиот татко, докторите рекоа “Отруен е“. Како божем било труење од јадењето. Ве прашувам ценет Брут, ако тоа било труење од храната, како тоа само татко ви умре? Таа вечер повеќето од гостите не јадеа ли од истата храна? Слабоста на Цезар по убави жени, како што сите, така и вие ја знаете. Сите знаеја и пред да умре татко ви, дека на Цезар му се допаѓаше вашата мајка. Во овој случај под изговор за утешување и честата посета на вашиот дом, како гледате на големата морална искривоколченост која ја доведе во искушение мајка ви? Почитуван Брут и ова никако не го заборавајте, Цезар има таква глава што однапред ги припрема сите околности и можности за да го добие тоа што го сака. Сакав да знаете. Мојата почит кон вас ценет Брут. Потпис. Пријател од Рим...

(Извесно време молк)

ЛУЦИЈ   Да прејдам на следното писмо Господару?

БРУТ   Јас ќе го погледнам, Луциј. Ти благодарам. Не се оддалечувај од вратата.

(Луциј тивко излегува надвор. Брут е збунет. Се преоѓа на нормално светло)

БРУТ *(Кон гледачите)* Што е сега ова? Навистина ни кажува некои вистини но поставува прашања за размислување. Ја нема состојбата на Хамлет. Можно ли е најголемиот светски пистал, пишувајќи го Јулиј Цезар да ја прескокнал оваа вистина? Или пак оваа интересна ситуација за сега не ја поставил за една година подоцна да му биде инспирација за пишувањето на Хамлет.

(Сцената се затемнува. Осветлување. Брут ги зема писмата. Внимателен е. Луциј чека на вратата . Мајката на Брут, Сервилиа доаѓа.)

СЕРВИЛИА   *(Убава, сигурна и впечатлива)* Добра вечер Луциј.

ЛУЦИЈ   *(Со почит станува на нозе)* Добра вечер Господарке.

СЕРВИЛИА   Дома ли е син ми?

- ЛУЦИЈ   Да Господарке, повелете.
- СЕРВИЛИА   Не. Влези внатре и објави го моето доаѓање. Ако не е зафатен ќе одам кај него. Во спротивно додека не се ослободи ќе почекам кај Портиа.
- ЛУЦИЈ   Во ред господарке. *(Влегува внатре)* Господару.
- БРУТ   *(Станувајќи)* Дојдоа ли?
- ЛУЦИЈ   Не господару. Мајка ви Сервилиа господарката, дојде господару.
- БРУТ   Мајка ми?
- ЛУЦИЈ   Ако не е згодно ќе почекам кај Портиа, ми рече.
- БРУТ   *(Не чекај ги го Луциј ја отвара вратата)* Дојди мајчике. *(Ја бакнува мајка си)* Добро ми дојде.
- СЕРВИЛИА   Добра вечер БРУТ.
- ЛУЦИЈ   Дали ви треба нешто господарке?
- СЕРВИЛИА   Не, ти благодарам.
- БРУТ   Ако ни дојдат гостите ќе ме известеш. Мајка ми не е туѓинка.
- ЛУЦИЈ   Во ред господару. *(Излегува)*
- СЕРВИЛИА   Кои ти се гостите Брут?
- БРУТ   Двајца сенатори.
- СЕРВИЛИА   Ме заинтересира. Ќе ми ги кажеш имињата?
- БРУТ   Касиус и Каска...
- СЕРВИЛИА   Ааа оној Касиус. Твојот шура. На Цезар никогаш не му се допаѓаше. За него велеше дека е користољубив и не можеш да му веруваш. Касиус секогаш му љубоморел на Цезар. Верува дека правото може да биде поразено. Тие двајцата беа истоветни. Но Цезар изби напред. И за Каска имам слушнато. Мислам дека е огнен републиканец.
- БРУТ   Касиус е паметен мајко.
- СЕРВИЛИА   Не реков дека е глупав. Каде и да е ќе биде полноќ. Што сакаат доаѓајќи тука во овој час?

БРУТ   Види, и ти дојде во овој час мајко .

СЕРВИЛИА   Ова е домот на мојот син. Секогаш и во секој час можам да дојдам. Не е ли така?

БРУТ   Зарем се сомневаш во тоа мајко? Ние сакавме за цело време да бидеш кај нас, но ти не сакаше. Одсекогаш сакав истата куќа со тебе да ја споделуваме.

СЕРВИЛИА   Тоа ќе беше грешка. Не треба да има два заповедника во еден дом. И по моето мислење поточно е да се живее во различни куќи. Не ми одговори на прашањето.

БРУТ   Ќе зборуваме за утрешното гласање. Ќе продискутираме за тоа што треба да правиме.

СЕРВИЛИА   Во овој одминат час од ноќта?

БРУТ   Мајко, што може да биде поприродно од меѓусебното собирање на луѓето кои одлучуваат, за да направат детектирање на состојбите? Ваквите собирања не можат ли да ги спречат погрешните постапки на многу луѓе? Што се случува мајко? Искрено љубопитен сум, што е тоа што те натера тебе толку пат да поминеш и да дојдеш кај мене? Згора на тоа во една ваква ноќ кога бурата и дождот ја превртеа околината.

СЕРВИЛИА   Брут, надворешната временската непогода заврши. Но и да не се поправеше времето јас ќе дојдев. Скоро една недела имам чудни соншта. Колку пати сакав да дојдам. Но не бидна. Денес негде околу пладне сум заспала. Бурата и грмежите ме разбудија. И добро е што се разбудив. Поради сонштата кои немаа никаква поврзаност целата во пот скокнав од постелата. Почекав малку да се смири времето и дојдов кај тебе. Помалку и поради одлучната предупредувањето на татко ти.

БРУТ   Татко ми? Каква опомена? Што зборуваш мајко?

СЕРВИЛИЈА   Навечер не можеш да запиеш. Имаш кошмари.

БРУТ   Од какде сега ги вадиш овие нешта?

СЕРВИЛИЈА   Денес татко ти за цело време “Предупреди го Брут. Да не навлегува во погрешни работи“ ми велеше. И Портиа е на исто мислење.

БРУТ   *(Збунет)* Каде ја виде Портиа, мајко?

СЕРВИЛИА   Беше покрај татко ти. Беше во црно облечена. “Не сакам да останам вдовица“ ми велеше. Мислам дека и Портиа е загрижена за тебе.

БРУТ   *(Се нацмевнува)* Да загрижена е. Мисли дека имам некоја врска со друга жена. Во последно време не се интересирам за неа. Па така Портиа мојата незаинтересираност ја поврза со некоја друга жена. А ваквите погрешни недоразбирања мене ме убиваат.

СЕРВИЛИА   Немој ништо од мене да криеш. Синко, знам дека не го сакаш Цезар и дека го мразиш. Никогаш не му прости и нема да му простиш нему, што туку така мене ме остави и си замина. И тоа можам да го разберам. Но ако направиш некоја погрешна работа, Цезар нема да ти прости. Не треба да те види помеѓу тие што му се противат. Не ти вела да не го мразиш. Но биди внимателен. Никој повеќе од мене не го познава Цезар. Безскрупулозен е.

БРУТ   Види мајко. Смири се. Цезар мене ми верува. Затоа што јас него не го мразам туку токму спротивно дека кон него негувам љубов и почит, така тој си мисли. Забележува дека немам никакви политички амбиции. Не само тој и многу други луѓе мислат дека му се восхитувам на Цезар. Затоа што омразата ја потснав длабоко во себе. Ме разбра ли? *(Од писмата го одбира писмото во кое пишува за смртта на татко му)* Ќе го погледнеш ли ова писмо мајко?

СЕРВИЛИА   *(На брзина го чита писмото)* Кој и со каква немара го напишал ова?

БРУТ   Ти, што мислиш мајко?

СЕРВИЛИА   Очигледно ова е напишано од раката на некој кој сака многу да го замразиш Цезар. Јасно е дека некој те провоцира. Види Брут, татко ти и безтоа беше болен во последно време. Малку да пешачеше веднаш остануваше без воздух. Не можеше по скали да се качува. Секогаш кога малку ќе се замореше зборуваше за некаква болка заглавена во градите. Не ги памтиш овие нешта? Ако за време на јадењето јас не бев таму немаше кој да му ја задржи раката и да му попречи во јадењето. Таа вечер ја изгуби мерката во јадењето и пиењето. И истата вечер го изгубивме. Не барај виновници. Да, како што сите убави жени му се допаѓаа на Цезар и јас му се допаднав. Тоа отворено ми го кажа и додека бев мажена. Но јас бев верна на татко ти. Така да тоа ништо не ми значеше. Неочекуваната смрт на татако ти мене ме срази. Рацете ми беа како прекршени крилја. Згора на сè Цезар е моќен човек. Тоа го знаеш. Не можев да го одбијам. Едно време убаво ни одеше врската.

Цезар ми укажа внимание. Но сепак не можев во потполност да станам едно со него. Никако не можев да ја прифатам смртта на татко ти. Цезар тоа веднаш го примети. Цезар не можеше да го прифати копнежот по еден човек макар и да е на другиот свет. Неговиот карактер никако не му дозволува да биде втор. После извесно време ме напушти. Брут, да не зборуваме повеќе за оваа тема. Но вистината за оваа работа не е како што е напишано во писмово. Ти кажав само за да знаеш. Брут, моето доаѓање тука е поврзано со грижата дека ти ќе се најдеш во некаква постапка против Цезар. Го претчувствувам ова.

БРУТ   Како можеш да бидеш сигурна во тоа мајко? Гатачка ли си, пророк ли си?

СЕРВИЛИА   *(Светлото преоѓа во нормално осветлување. Кон гледачите)*
Писателите се интресни луѓе. Генерално во своите пиеси на ликовите им ги ставаат своите лични искуства и сведоштва. И Цуценоулу, додека ме создавал мене ми залепил една случка што тој доживеал. Случката беше токму вака. Писателот беше останал без работа и без пари. Мораше да прати пари на ќерка, му што се образуваше надвор од градот. Во постелата до зори се превртуваше. А мајка му што живеела во еден друг град, следното утро му пратила пари, и тоа му го соопштила по телефон. Кога писателот ја прашал “Од каде знаеше дека останав без пари“, мајка му му рекла “До зори се превртуваше во постелата. Синко, мајките предчувствуваат“.

БРУТ   *(Повторно се преоѓа во драматичното светло)* Те прашав нешто мајко. Не ми одговори. Како можеш да бидеш сигурна, дека живеам во една стресна ситуација?

СЕРВИЛИА   Мајките предчувствуваат сине.

БРУТ   Смири се мајко. Нема да бидам дел од никакви дејстава што ќе предизвикаат опасност за мојот живот.

СЕРВИЛИЈА   Брут, Цезар е моќен. Позади себе има моќна армија што му е верна. Минатото му е исполнето само со победи. Има ли некој кој не знае каква војна отвори против незаконието и поткупувањата на државните службеници додека беше адвокат? Цезар, никако не дозволи да се помилуваат тие што беа казнети. Никогаш не прифати ниту најмало поместување што би го стресол системот. Со завземањето на Галија, нели Цезар е тој што ја прошири Римската империја до Атланскиот океан? А кој прв ја окупира Британија според Римјаните? Немој да се чудеш што е

арогантен. И малку е таа самобендисаност за некој кој има такво минато. Сложувај се со него и не прави ништо што мене ќе ме натажи. Ме разбра ли?

БРУТ   Те разбрав мајко. *(Иако не се сложува со неа)* Ти благодарам за предупредувањата. Ќе останеш ли кај нас вечерва?

СЕРВИЛИЈА   Освен во мојата постела, не можам да спијам во друга. Брут, и без тоа со денови сум изморена и без сон. Те предупредив и сега се смилив. Веќе треба да заминам.

БРУТ   Нема ли да се видиш со Порција?

СЕРВИЛИЈА   Да се вратам дома додека улиците не станат сосема пусти. Многу наскоро повторно ќе дојдам. *(Го бакнува Брут)* Поздрави ја Порција. Добра ти ноќ чедо мое.

БРУТ   Довидување мајко.

СЕРВИЛИЈА   Не заборавај што ти кажав сине мој...

БРУТ   Нема да заборавам мајко.

(Сервилија излегува, Брут ја испраќа мајка му. Затемнување. Осветлување)

БРУТ   *(Кон гледачите)* Треба да го подзапреме текот на претставата. *(Довикува кон кулиците)* Нека дојдат веќе Касиус и Каска.

(Се пали драматично светло. Доаѓаат Касиус и Каска)

ЛУЦИЈ   Добро дојдовте господару.

КАСИУС   Добро ве најдовме.

КАСКА   Добро ве најдовме.

ЛУЦИЈ   *(Ја отвара вратата)* Госодару, дојдоа.

БРУТ   Повелете пријатели мои. Добро дојдовте.

КАСИУС   Добро те најдовме Брут.

КАСКА   Добро те најдовме.

КАСИУС   Брут, намерно задоцнивме. Претпочитавме никој да нема по улиците.

БРУТ Добро сте сториле. Како што ви е мило така седнете си. Во подрумот имам дваесетгодишно вино. Наследство од татко ми. Со години го чував за да ги послужам најблиските гости. За вас било пишано.

КАСИУС Виното смирува.

КАСКА Под услов да не се опиеш, да смирува.

БРУТ Касиус да не заборавам да ти кажам. Те поздрави Портиа. Вели, нека паузира малку од државните работи и да дојде нас да не посети.

КАСИУС Навистина во право е. Да ја завршиме оваа работа па после да се видиме на мира. И да прославиме за тоа што го правиме и ќе го надокнадиме копнежот.

БРУТ Веќе е преку потребно. Инаку не ќе можеме да се ослободиме од цимолењето на жените. *(Кон Луциј)* Синко ајде. Покажи ги вештинете, да те видиме.

ЛУЦИЈ Како ќе заповедате господару. *(Излегува)*

БРУТ Не знам од каде да почнам.

КАСИУС Не ни се брза. Прво да напиеме од пијалоците.

КАСКА Да ја подготвиме ситуацијата за никој да не влегува или пак да излегува.

КАСИУС Нашите зборувања да не бидат поделени. Затоа што ќе ја донесеме најважната одлука во нашиот живот. Неодлучноста е најлоша состојба. А резултатот е дека можеме да останеме со една нога.

БРУТ Се договоривме пријатели мои.

(Влегува Луциј носејќи една огромна тепсија. Ги поставува на масата нештата што ги донесе. Пехарите, чиниите за овошјето и јаткастите плодови ги става пред секого од нив. Мачејќи се го отвара капакот на огромното шише со вино. Прво тура во чашата за себе што ја донел. Полека, полека пие)

ЛУЦИЈ Достојно за вашиот вкус господару.

БРУТ Ти благодарам Луциј.

(Луциј тура и во другите пехари. Сака да им подаде на гостите)

БРУТ   Веќе можеш да излезеш.

ЛУЦИЈ   Како што ќе наредите. Доволно е да ме повикате господару.

(Луциј излегува со голема почит. Ја затвара вратата. Брут станува, прво ги поставува чиниите за гостите со овошје и јаткастите плодови, ги става пред нив. А потоа сам на себе си поставува. Потоа пак, ги додава пехарите. После ова тој што ќе сака вино самиот ќе си тура. Секако дека режисерот ќе превземе мерки за овие да не се испијанат. Затоа што оваа тројка се подготвиува за утрешната значајна работа)

БРУТ   Повторно, добро ми дојдовте мои ценети пријатели.

(Сите се станати на нозе)

КАСИУС   Добро те најдовме сакан Бруте.

КАСКА   Добро те најдовме.

БРУТ   Во ваша чест.

КАСИУС   Во твоја чест пријателе.

КАСКА   Во твоја чест.

(Сите си седнуваат на своите места)

КАСИУС   Брут, ако речам дека никогаш не сум пиел волку убаво вино, немој да мислиш дека претерувам.

КАСКА   Касиус, го кажа тоа што сакав и јас да го кажам. Навистина има посебен вкус.

БРУТ   Нека ви е на здравје пријатели мои.

КАСКА   Брут, ако ми дозволиш, би сакал да раскажам една случка на која бев сведок.

БРУТ   Ве молам сенаторе Каска. Повелете.

КАСКА   Пред два дена поминувам пред пазарот. Знаете таму има една кафеана. Иако беше Март месец, една група од седум осум луѓе, седнале на столиците пред кафеаната и трескавично зборуваа. Се сместив на масата веднаш зад нив. Сакал не сакал, ги слушнав што зборуваа. Ценет брату мој, за тебе зборуваа. Накратко, “Брут е прекрасен човек” велеа. А тоа беа луѓе

од народот што предходно не сум ги видел, а тие не приметуваа дека јас сум таму.

БРУТ   Благодарам. Секако за радување е да се слушне вакво нешто. И од многумина добивам писма. Посебно во последнава недела писмата што ги добив, мислам дека се повеќе од двеста. Само денес дваесет и две писма. Ако не се лажам.

(Касиус и Каска се погледнуваат)

КАСИУС   Брут, и јас сум еден од тие што приметуваат дека народот многу те сака. Колку и да се гордееш со себе, малку е пријателе.

БРУТ   *(Се насмевнува)* Погледнете од кого ли дошле денешните писма што се оставени во мојот двор? Кои се тие што ги напишале овие редови, полни со пофалби? Потпис. Еден сограѓанин... Потпис. Римјанин... Потпис. Еден од трговците... Потпис. Еден од народот... Приметувате ли? Никој не си го напишал името. Не е ли тоа загадочно за вас?

КАСИУС   *(Сомнително)* Не разбирам?

БРУТ   Нема што да не се разбере. Не го земејте за сериозно народот пријатели мои... Таа маса што вие го нарекувате народ, на писмата што ми ги пишуваат како божем да ми се воодушевуваат, толку се страшливи, што ниту името не си го пишуваат. Кој и да е на власт тие се со него. Или пак само така изгледаат. Уште полошо од тоа е, што ако имаат некаква добивка нема да се бунат против неправдите.

КАСИУС   Велиш нема да осудуваат?

БРУТ   Можно ли е тоа? Најголемата загриженост им е, да не останат без работа, без средства. Таа загриженост нели допринесува за нивното такво однесување?

КАСКА   Значи велиш дека народот е неактивна маса?

БРУТ   Не, воопшто. Понекогаш се многу активни. На пример за да добијат три парички ќе напрват безброј пати салто мортале. Колку се само активни со ласкањата и улигувањата, барајќи нови методи со кои треба некакви препреки пред нив да совладаат. И филозофиите им се интересни. Секогаш е подобро една птица во раката одколку две птици на гранката. Значи без да го ставаат животот во ризик, знаат да поминат со тоа што го имаат. Накратко, ниту најмалку не ме интересира пофалбата на ваквата итра, страшлива и неука маса.

КАСИУС Но има и спротивни на ваквите. Го ризикуваат животот, значи секогаш одбираат да се борат. Или се лажам?

БРУТ Безсомнение има. Но тие секогаш се една шака малцинство. Да речеме дека вака или онака спривставувајќи се и борејќи се ќе победи тоа малцинство, масата што вие ја нарекувате народ, утврдувајќи си го местото ќе прејде кон нив. Пријатели мои, ние да си ја гледаме работата. За ова ќе зборуваме на широко и на долго во иднина. Утре ќе биде многу значаен ден и за нас и за Рим. Ќе има гласање и Цезар ќе биде доживотно избран. Што ќе правиме ние републиканците? Што треба да направиме? Касиус дали имате нешто сработено или некакви подготовки во врска со ова?

КАСИУС Да, имам.

БРУТ Добро зошто јас не сум известен за активностите?

КАСИУС Брут, и без тоа во оваа ситуација мораме отворено да зборуваме. Бидејќи Цезар тебе те сака, тоа ги натера другите подозрително да се однесуваат. Но сите ние сме на твоја страна и пред да стапиш во акција

БРУТ Кои се тоа, сите?

КАСИУС Точната бројка е шеесет и три (63) сенатори републиканци братче. Има уште едден сенатор кој мисли како нас. Но тој е стар и болен. И сама со размислувањата ќе биде со нас.

БРУТ Ове добра бројка. Како се убедија?

КАСИУС Знаеш дека еден “Совет од Сенатот“ го посети Цезар во храмот Венус Генетрикс, за да му соопштат дека му се доделени почесни титули. Што направи Цезар? Наместо на нозе да го дочека советот, ги прими седејќи. Таквиот гест создаде голема реакција кај нашите пријатели “Овој човек е арогантен и дрзок, уште и ако го избереме за претседател кој знае тогаш како ќе се однесува кон нас?” тоа беше причината за вака да се искажат. Неговото однесување е причина за толку високата бројка.

БРУТ Доволна ли е нивната реакција? Очекувате Цезар да се откаже затоа што така сакате?

КАСИУС Безсомнение не е доволно. Брут, сакавме нашата вистинска одлука да ја донесеме одкако ќе те убедиме тебе.

БРУТ *(Се насмевнува)* Добро, дали сум убеден?

КАСИУС Затоа сме тука.

БРУТ   Ако овде донесеме некоја одлука, дали сите со кои што зборувавте ќе се приклучат кон оваа одлука?

КАСКА   Секако.

БРУТ   *(Се менува светлото. Кон гледачите)* Дали приметивте дека и пред малку исто рече. Иако ми е шурак претпазливо се однесува, сака мене да ми ја наметне одговорноста. Но едно нешто не знае. Ако нашата акција биде неуспешна, тоа што е претпазлив нема да му помогне за да се спаси. Нема веќе време. Треба да добијам предност и да ја насочам работата. Но постапувајќи така никако не смеам да оддадам впечаток дека го мразам, за мајка ми да не с вознемирува. И покрај тоа што чувствувам одмазда кон Цезар неизбежно е да се биде претпазлив, фокусирајќи се на тоа работата да изгледа само како политика. *(На негов знак светлото повторно преоѓа во драматична атмосфера)* Да зборуваме поотворено. Прво да прифатиме дека Цезар е голем човек. Херој. Не навлегол во корупција, никогаш не заштитил корумпирани службеници. Исто така тој е еден безкомпромисен карактер и се заложува да се имплементираат законите за социјални права. Тој е самоуверен. Има срце. Тоа му се позитивните страни. Исто така има и слаби страни. На пример, тој е женкар. Особено слаба страна му е тоа што е арогантен и самобендисан. Но и тоа за него не е некаква опасност. Можеби е смешна човечката драма, тоа што ставил круна на главата од исплетени гранки на ловорово дрво, за да ја прикрие својата ќелавост. Сепак кога ќе се имаат во предвид овие нешта ќе се види колку се значајни за да се разаниша неговиот авторитет. Кога имаше врска со Клеопатра, мешаше коскена срцевина од елени со коњски заби и мечкина маст за да подготви гел и како што запалено глумче за себе бара излез, чаре, ни покажува колку е многу заплеткан во таа состојба. Но ниту една од овие состојби нас републиканците не нè интересира. Значи ако накратко резимирам, сите тие недостатоци се небитни во денешно време. Накратко не може Цезар да се обвини за тие нешта што до денес ги направил.

КАСИУС   *(Одеднаш е во безнадежна ситуација)* Тогаш што ќе правиме? На кој начин ќе докажеме дека сме во право.

БРУТ   Да, до денес е вака но утре, кога ќе биде избран нема да седи само на едно столче!

КАСИУС   Не разбираам.

БРУТ   Тогаш Цезар ќе здобие со апсолутна власт и сè што ќе рече ќе биде закон и ќе се спроведува. Апсолутната власт е показател за најопасните состојби. Дури и најмирениот и највоспитаниот човек може да излезе од колосек ако има апсолутна власт. Ако треба на кратко да се каже, апсолутната власт го расипува секој човек.

КАСИУС   Можеби Цезар нема да се расипе. Како можеме тоа од сега да го предвидиме?

БРУТ   Цезар не е ниту хуманист, ниту може да си го држи учкурот врзан, ниту пак има многу доблесни одлики во својот какактер. Со еден збор тој е амбициозен. Со оглед на тоа дека апсолутната власт подразбира суверенитет на една личност, неизбежно е Цезар да излезе од колосекот. А тоа е моќ што не ќе може да се контролира.

КАСИУС   Брут, за истите нешта размислуваме. Обожувањето на моќта на широките маси не треба да се занемарува. Нема ли тој да почне за кратко време да го прифаќа ова обожување како свое право?

КАСКА   Цезар, никако не треба да доцниме со ова. Секој треба да биде сигурен дека сиромашните и бедни маси во Рим по извесно време, ќе очекуваат сè од него и за него ќе се приврзат во надежта за подобар живот. И тогаш многу слабости кои денес се занемарливи ќе се претворат во тешки репресивни мерки. Брут, јас го сакам Цезар, ама Повеќе го сакам Рим.

КАСИУС   Имено.

БРУТ   Не е можно да донесеме друга одлука. Не сакам да бидам управуван од командите кои се искажуваат низ устата на еден човек. Дури ни овој зајадлив и суптилен народ не заслужува да биде управуван од еден човек.

КАСИУС   Сите ја согледуваме таа вистина.

КАСКА   Доволно ли е само да ја согледуваме вистината?

БРУТ   Секао дека не е.

КАСИУС   Штом е така, што треба да се прави?

БРУТ   Треба да се спречи изборот на Цезар.

КАСИУС   Можеме ли утре со гласање во сенатот тоа да го спречиме?
Можно ли е тоа Брут?

БРУТ   Безсомнение тоа не е можно. Ќе биде избран. *(Дава знак да се промени светлото. Кон гледачите)* Додека ја работев претставата некаде пред очи ми излезе едно согледување на Михаил Бакунин. Бакунин вели “Земете го најпосветениот револуционер, дајте му апсолутна власт, за една година ќе биде полош од цар“. Пред нас имаме само еден пат.

КАСИУС   *(Кон гледачите)* И јас многу размислував на оваа тема. Ако на почеток можеше да се убие Хитлер, ќе имаше ли геноциди, ќе снемаше ли милиони луѓе во војните на светов? *(Дава знак, се враќа драматично осветлување)*

КАСИУС   Брут, што треба да правиме?

БРУТ   *(Извесно време молчи)* Да се убие! Да, Цезар треба да се убие!

КАСИУС   Оваа состојба досега не беше занемарена, дури кај многу републиканци таквата одлука одамна постоеше во нивните глави. Во тоа можеш да бидеш убеден пријателе мој. Кога ќе се изврши таа акција?

БРУТ   За кратко некое време, почнувајќи од сега па до утрешното гласање. Зошто? Затоа што од како ќе седне на тој престол, ќе биде многу тешко да се неутрализира Цезар.

КАСИУС   *(Отфрлајќи ја одговорноста од себе чувствува олеснување и длабоко зема воздух)* Како ќе се направи оваа работа Брут?

БРУТ   Во ваквите ситуации најдобро е да се отруе. Но за такво нешто немаме ниту време ниту можност. Пред нас имаме само еден пат, атентат.

КАСКА   Кој може тоа да го направи?

БРУТ   Ваква работа не може да се врзе за способноста на еден човек. Не заборавајте ја вистината дека Цезар е спортист и дека во борбите е маестрален. И секогаш покрај него има војник телохранител. Не ја оставајте работата на шанса.

КАСИУС   Повеќемина ли треба да ја завршат работата?

БРУТ   Треба да биде заедничка акција. Тоа што една кама не ќе може да го направи другите ками или ножеви ќе треба да го завршат. Освен стариот и болен сенатор кој мисли како нас, сите други наши пријатели треба да се вклучени во оваа акција. Тоа ќе биде и добар пример за следните

генерации. “Републиката со ками се чува а не со дрдорење”. Можеби овој убав предлог во иднина може да се закачи на различни места во Рим како памфлет.

КАСИУС   *(Се смирил)* Каде ќе се оствари оваа акција?

КАСКА   И кога?

БРУТ   Знаеме дека Цезар секое утро во зорите на денот оди да пешачи. Пешачката патека е најпогодното место. Најголем проблем тука е да се обезбеди присуството на сите наши пријатели, да бидат распоредени и неприметни. Ова е твоја задача Каска.

КАСКА   Штом заминам од овде сите ќе бидат известени. Не грижете се за тоа. А под нивната облека со сокриени светнати ками.

КАСИУС   Брут, ионака многу од нашиет пријатели одат на утринска прошетка. Иако не редовно но и јас одам. Овој пат ќе се сретнеме на самиот почеток, веднаш пред изгрејсонце.

КАСКА   Ќе се обезбеди нашите да бидат таму, братче.

БРУТ   Во тој случај нема проблем. Пред да дојде Цезар, сите треба да бидат на патеката спремни и да бидат распоредени на различни места. *(Светлото преоѓа во нормално, кон гледачите)* Писателот развил многу интересна сцена за да не се гледаат многу луѓе. Да видиме дали ќе ви се допадне? *(Светлото повторно се враќа)* Знаете дека Цезар секогаш одбира сам да оди со големи чекори. Војникот, телохранител, доаѓа малку одзади. Кога ќе помине покрај нас, а потоа нормално кога ќе се најде во кривината од патеката, ќе му се нафрлиме. На ваков начин никој нема да очекува шеесет и кусур ками што ќе се забодат и исто толку нивни сопственици.

КАСИУС   Да, добро е решена работа. Ми се допадна. Браво за авторот.

КАСКА   И нашите пријатели во гужвата ќе се изгубат. А цезар ќе биде колатерална штета.

БРУТ *(Нормално светло, кон гледачите)* Ако оваа претстава се играше во Кина воопшто немаше да има потреба од вакви интелегентни претстави и креативности. Не шеесет туку сто и шеесет сенатори и уште толку потребни и непотребни луѓе ка го пополнеа ово свето место кое го нарекуваме сцена. Накратко, во Кина, илјадници статисти можат да се појават. Се прашувам дали во Пекинг или во Шангај да правиме театар? Што велите? *(Светлото повторно се враќа во предходната состојба)* Имате ли нешто што би сакале да прашате? Или пак нешто да додадете?

КАСИУС Изгледа нема. Брут, всушност сè си испланирал до најситни детали ...

БРУТ Каска, сакаш ли и ти нешто да кажеш?

КАСКА Брут ние повеќе нема што да зборуваме. Од сега нашите ками и ножеви ќе збруваат.

БРУТ Во ред штом е така. Станете веќе, и да се насладиме на оваа вечер што е при крај.

КАСИУС Во право си Брут. Како и да е, не ќе можеме да спиеме. Кај и да е ќе зазори.

КАСКА Особено јас имам многу работа вечерва. *(Касиус и Каска тивко се поздравуваат со Брут. Како да се збогуваат. Луциј ги испраќа Касиус и Каска. Брут зема два пехара и шишето со вино, со брзи чекори се упатува кон еден дел на сцената каде го чека Портиа. Брут ги полни пехарите)*

ПОРТИА *(Го зема пехарот)* Бруте мој

БРУТ Не брзај Портиа. Цела ноќ е наша. *(Кон гледачите)* Се надевам дека нема да ни биде последна ноќ.

(Стоејќи на ннозе ги подигнуваат чашиите)

(Затемнување)

III

Пешачка патека во Рим

(Сонцето сеуште не изгреало, но каде и да е ќе изгрее, околината со секој миг е осветла. Преовладува застрашувачка и напната тишина. Брут полека полека низ публиката се приближува кон патеката. Маската му е на глава и е ставена како да се наочари, како и секогаш до сега.

На кривината од патеката на една височинка се гледа главата на Каска. Се сместил таму како да е надгледувач. Каска приметувa дека доаѓа Брут и се раздвижува. На сенаторите кои што не се гледаат нешто им кажува и излегувајќи на патеката како да е успорен филм оди кон Брут)

БРУТ   *(Шепотејќи)* Добро утро Каска.

КАСКА   *(Исто така шепоти)* Добаро утро Брут.

БРУТ   Каква е ситуацијата?

КАСКА   Нашите чекаат позади височинката.

БРУТ   Има ли такви што не дошле?

КАСКА   Освен стариот и болен сенатор сите други си ги зазедоа позициите.

БРУТ   Некакви недостатоци?

КАСКА   Знаеш дека имаме еден сенатор со слабо памтење.

БРУТ   Да.

КАСКА   Заборавил да го понесе оружјето. Фала богу, јас донесов повеќе ками. Му дадов една. Но со обврска да ми ја врати. Посебно му обратив внимание кога ќе ја забие да ја повлече назад и да не ја остава таму камата. Затоа што таа кама е убав спомен.

БРУТ   Не се занимавај со такви детали Каска.

КАСКА   Како да не се занимавам? Со судни маки ја земав камата од зет ми. Затоа што таа кама му била подарок од Цезар. Брут ова се вика чудна игра на судбината. Камата што ја подарил на некого, кај Цезар се враќа нанесувајќи му смртоносни удари.

БРУТ   Каде е Касиус?

КАСКА   Кај сенаторите. Им помага да ја потиснат возбудата. На некои од нив им дава апчиња за смирување. Повеќето се збунети. Во право се, освен двајца сенатори кои биле војници, помеѓу нив нема ниеден со атентаторско искуство.

(Кај и да е сонцето ќе изгрее)

БРУТ   *(Зборувајќи го надгледува патот чекајќи да се појави Цезар)*
 Кај и да е ќе дојде Цезар. Штом го видиш од далеку, веднаш прејди си на своето место. Знаете дека мене во потполност ми верува. Тука јас ќе го пречекам. Со потполна почит кон него ќе го доведам кај вас. А вие спремни чекајте. Одеднаш сите ќе му се нафрлите. Веќе само камите ќе зборуваат и работата ќе заврши. Се надевам нема да има никакви пропусти.

КАСКА   И мене добро ми дојде што испив две апчиња. Не би било лошо и ти едно да испиеш.

БРУТ   После вас испив уште три четири чаши вино. Доволно е. Се истуширав со ладна вода и сега сум во ред. Не грижи се толку. Бистра ми е главата. Не сум толку пијан за да легнам и да заспијам. *(Брзо ја вади камата од под мантијата. Замавнува)* Како што гледаш немам ништо изгубено од брзината. *(Повторно ја враќа камата на место)*

КАСКА   Да си ми жив и здрав Брут. Секогаш ми ја креваш довербата.

БРУТ   Благодарам Каска *(Одеднаш забележува)* Еве го доаѓа, со бавно темпо да ја заврши својата судбина. Со круна на главата... Колку е сигурен и горд. За кратко нема ништо да остане од тоа. Ќе се расфрлаат лево десно гранките од ловоровото дрво на неговвата глава... И додека да го тргнат неговото тело, ќелавата му глава, спротивно на неговите желби, секој ќе може да ја види. *(Маската од главата ја спушта на лицето)*

(Од далеку, помеѓу гледачите како успорен филм Цезар, покрај него еден војник и дватројца од народот, доаѓаат кон патеката. Некој од народот се обидува нешто да му објасни на Цезар. Но не се слуша што му зборува)

КАСКА   Што ли му зборува на Цезар во црни зори?

БРУТ   Побарувањата на народот никогаш не завршуваат. Или да му го спаси детето од затвор, или пак да го помилува мажот ѝ, кој е во прогонство... или пак можеби граѓанинот за себе бара некаква државна работа. Каска, штом тие дојдат на патеката, ти ќе прејдеш кај нашите.

Можеш да бидеш сигурен дека ќе го донесам Цезар жив и здрав до кај вас. Господ нека ни е на помош.

(Цезар и останатите преишле на патеката и одеднаш Цезар, како да го удрил струен удар почнува да се тресе. Паѓа доле и почнува да доживува епилептични напади)

БРУТ   За жал! Почнаа епилептичните напади.

КАСКА   Што ќе правиме?

БРУТ   Да се молиме на ваков начин да умре. И да не ни бидат окрвавени рацете.

КАСКА   Јас воопшто не сум го видел досега Цезар со пена на уста и вака да се тресе.

БРУТ   Извесно време вака ќе се тресе и ќе му течат лигите. Нема што да се прави.

КАСКА   Да ги повикам нашите и додека тој се тресе тука да ја завршат работата.

БРУТ   Изводливо ли е ова што ти го кажуваш? *(покажувајќи ги и гледачите)* Има такви кои го сакаат Цезар и такви кои не го сакаат. Погледни има епилептичен напад. Изводливо ли е покрај толку многу луѓе да се направи таква акција? Тоа би било и спротивно на Римската традиција. И никогаш повеќе не ќе можеме да ја избришеме тој црн белег од нашите животи. За секогаш ќе ни остане таквиот белег.

КАСКА   Аман да не ни остане белег, штом е така. Но тажен сум, бидејќи сенаторите беа добро подготвени да го убијат Цезар. Ќе бидат разочарани.

БРУТ   А што да наравиме ако бидат разочарани?

КАСКА   Камо тука да имаше сега неколкумина за чистка. Всушност во ова општество има толку многу непотребни луѓе. *(Погледнува кон гледачите како да бара некого)* На пример меѓу гледачите има неколку критичари што ја гледаат претставата. Или пак, овие идиоти кои што на крајот од претставата, за да се докажат, веднаш ги грабаат свите алатки за пишување, да ги фрлиме пред сенаторите?

БРУТ   Каска не зборувај повеќе глупости. Јас сега ќе одам кај Цезар. Кога ќе си дојде при себе, ќе му ги искажам моите желби за добро здравје.

КАСКА Кога ќе стане на нозе, не ќе може ли да се движи кон нашите?

БРУТ Ќе го однесат дома за да се одмори. Секогаш кога добива вакви напади на улица, го носат дома.

КАСКА И сега што?

БРУТ Приморани сме неуспешно да ја завршиме оваа акција. Оди кажи им на нашите да се разидат. И да чекаат нови инструкции од нас.

КАСКА *(Безнадежно)* Брут, ова лошо испадна. Работата уште повеќе ќе се искомплицира. Попладне кога ќе го изгласаат рацете сосема ќе ни бидат врзани.

БРУТ Чекај, немој веднаш да губиш надеж. По било која цена оваа работа ќе заврши пред гласањето. Оди земи го Касиус и дојдете кај мене дома. Не, не, не доаѓајте кај мене дома. Дојдете во најголемиот парк на Рим. Ќе се најдеме веднаш после влезот. Како случајно да сме се сретнале. После тоа ќе се договориме што ќе правиме.

КАСКА Во ред Брут. Довидување за кратко.

БРУТ Довидување Каска.

(Каска се упатува кон местото каде што се сенаторите а Брут се упатува кон Цезар. Сонцето видно се појавило. Цезар се обидува да дојде при себе. Штом стане на нозе веднаш со поглед ја бара испаднатата круна, ја наоѓа и ја става на глава)

БРУТ *(Со маската на лице)* Нека со лесно величенствен Цезаре. Несреќен ден за сите нас.

ЦЕЗАР *(Уморен е но не покажува)* Ти благодарам сакан Бруте. Да ова е несреќен почеток на денот. Само, непријателите да не се радуваат, а пријателите нека не се загрижуваат, ништо не може да ми се случи

БРУТ Да, но треба да одите дома и да се одморите малку, величенствен Цезаре. Бидејќи попладне има многу работа да се заврши.

ЦЕЗАР Безсомнение ќе одам Бруте. Но, не за да одмарам, туку да го приготвам говорот.

(затемнување)

IV

Голем парк во Рим

(Касиус и Каска доаѓаат од различни страни. Се поздравуваат коко случајно да се сретнале. И Брут доаѓа)

БРУТ   Многу ли ме чекавте?

КАСИУС   Не.

КАСКА   И ние само што дојдовме.

КАСИУС   Да седнеме на клупите потаму?

БРУТ   Нема потреба. Доволно е што позборуваме од нога. Се приближуваме на крајот на работата. Да не комплицираме. И нема потреба да заобиколуваме. Да не го успоруваме дејството. Да го забрзаме текот на настаните за гледачите со љубопитност да ја изгледаат оваа претстава.

КАСИУС   Разбравме Брут.

КАСКА   Како што ќе кажеш.

БРУТ   Прво да ве информирам вас. Со цезар заедно отидовме до неговата куќа. Му реков дека јас секогаш сум со него. Тоа повторно ја зацврсти неговата доверба во мене. “Тоа го знам и тебе ти верувам“ ми рече. Кога се поздравувавме инсистираше да влезм внатре. “Не може“ реков. Па додадов “Накај пладне ќе дојдам кај тебе и заедно ќе одиме во сенатот“. “Може“ рече. Му реков “Ако не видат заедно тоа ќе ги сопре опозиционерските размислувања“. “Во право си“ рече.

КАСИУС   Убаво.

КАСКА   Тоа е добро.

БРУТ   Сега патот шт ќе го следиме ќе биде следниот. Каска, слушај ме добро.

КАСКА   Те слушам највнимателно.

БРУТ   Ќе го земам Цезар од дома и ќе тргнеме да се движиме кон сенатот. Штом ќе дојдеме до зградата на Театарот Помпеа што ни е по пат,

некој од народот ќе излезе пред нас и ќе се обиде на Цезар да му даде една молба.

КАСКА   Што пишува во таа молба?

БРУТ   Една молба која божем спомнува за некаков проблем од граѓанинот. Темата и не е важна. (*Вадејќи ја молбата од под плаштот му ја дава на Каска*) Каска, ова добро да го сокриеш и да обезбедиш некој граѓанин точно пред зградата на театарот, молбава да му ја даде на Цезар и да биде настојчив.

КАСКА   А ако Цезар не ја земе?

БРУТ   Тогаш јас ќе ја земам. И ќе му предложам да влеземе во театарската зграда бидејќи ако не влеземе и не ги прашаеме како се, театарциите ќе се навредат. Цезар знае колку остри луѓе се тетарциите. Никако не би сакал нив да ги има против себе. Предходно ти, исто како и на пешачката патека, ќе ги распоредиш нашите сенатори републиканци во внатрешноста на театарот. Кога Цезар ќе влезе внатре ќе направиме тоа што е потребно и ќе биде испратен во амбициозната вечност. Значи за да ја завршиме работата со Цезар, најприкладно место ќе биде зградата на Театарот Помпеа.

КАСКА   А ако не влезе?

БРУТ   Ќе влезе. Реков дека не сака да ги има нив против себе. Само ова не го заборавај. Кога ќе ме видиш мене кај театарската врата подигнувајќи ја десната рака во вис ќе им дадеш знак на нашите пријатели дека е внатре. И јас ќе ја подигнам раката, како знак дека е во ред. Тоа ќе значи дека сè е по контрола. И веднаш ќе се изгубиш.

КАСКА   Како ќе се изгубам?

БРУТ   Така што ќе влезеш внатре. Има ли нешто нејасно?

КАСКА   Сè е јасно Брут.

КАСИУС   Но сепак покрај него ќе биде и војникот телохранител.

БРУТ   Нема да чекаме и телохранителот да влезе во внатрешноста на зградата. Штом Цезар влезе веднаш ќе се заврши работата. Војникот, ако не се исплаши кога ќе ја види ситуацијата и ако влезе внатре, за жал и тој ќе му се придружи во вечноста.

КАСИУС   Во акцијата не смее да има ниту најмала грешка. Телохранилелот е војник и е извежбан. Ова да не го забораваме.

КАСКА   Штом е така, двајцата поренешни команданти а сегашни сенатори нека стојат кај вратата и ако има потреба нека се позанимаваат со војникот.

БРУТ   Одлично. Касиус, ќе биде добро овие сенатори ти да ги упатиш и да ги раководиш.

КАСИУС   Со големо задоволство. Едно нешто ме загрижува а тоа е, јас како цивил да не ги иритирам ако се поставам како да им командувам. Не треба да се забораваат ваквите чувства кај војните лица.

БРУТ   Касиус, сигурен сум дека ќе изнајдеш начин да им кажеш без да ги навредиш бившите команданти. На пример ќе им кажеш “Со вашето војничко знаење и искуство само вие можете да спречите“ и тоа ќе биде доволно. Со таквиот пристап ќе бидат почестени и ќе допринесе да не се навредат. Само на ваков начин тие ќе можат да прифатат наредба од цивил.

КАСИУС   Во ред. Тоа значи дека за време на овој настан и јас ќе бидам во внатрешноста на театарската зграда.

БРУТ   Нели е тоа најлогично? Касиус, плус тоа, ти најдобро ќе ја оствариш моралната подршка со апчињата за нашите пријатели. Утрово имаше убаво искуство. Има ли нешто да сме прескокнале?

КАСКА   Мислам дека сè е во ред.

КАСИУС   Штом е така јас веднаш да заминам и да доземам апчиња.

БРУТ   Нека има доволно, а овој пат да им дадеш и по пола апчиња против спиење.

КАСИУС   Најдобро е на многу старите да им се додаде од тоа.

КАСКА   И јас да не губам време, да го припремам тој што ќе ја даде молбата. Исто така и уште од сега да ги потсетам нашите да ги зафатат своите места во внатрешноста на театарската зграда.

КАСИУС   Брут, а ако се случи некаква грешка и да не можеме да ја оствариме акцијата, што ќе се случи?

БРУТ   Каква грешка би можела да се случи?

КАСИУС   На пример ако Цезар не излезе од дома?

БРУТ   Ќе дојде. Во овој миг Цезар го подготвува говорот. Никаква сила не може да го спречи да дојде во сенатот. Цезар не би отфрлил ваква шанса.

КАСИУС   И велиш дека ќе влезе во Театарската зграда?

БРУТ   Нема потреба да повторуваме. Ќе влезе. Тоа јас ќе го обезбедам. И покрај сè ако се сретнеме со некоја ситуација што не сме ја предвидиле, не ја губете надежта. Никако нема да ја пропуштиме шансата, а тој на крајот на краиштата ќе го напушти овој свет. Затоа што тоа ни е целта и точката каде што сакаме да стасаме и веќе се гледа таа цел. Секоја искористена шанса ќе овозможи душата да се вивне кон небесата.

КАСИУС   Верувам во тоа.

КАСКА   И јас.

БРУТ   *(Се менува светлото. Кон гледачите)* Може некој меѓу вас ќе рече што ќе се случи ако излезе некоја непредвидена ситуација. Таквите нека не се сомневаат дека тие нешта не ги кажав. Нема потреба од вознемирување, уште од сега превзедов чекори. Во најдобрата Римска слаткарница нарачав торта за Цезар. Штом ќе победи на гласањето, нели ќе прославиме за победата на Цезар? Во сенатот со својата рака ќе му го подадам најдоброто парче од тортата. *(Се смее на некој чуден начин)*

(Светлото повторно се враќа на предходната состојба)

БРУТ   Со лесно нека ни е пријатели мои.

КАСИУС   Ти благодарам Брут.

КАСКА   И тебе братче.

(Заминуваат во различни правци.)

(Затемнување)

V

Куката на Јулиј Цезар

(Цезар работи на масата. Жена му Калпурниа влегува внатре)

ЦЕЗАР *(Светлото е нормално. Кон глдачите)* Поради епилептичниот напад не бев во можност предходно да се претставам. Јас во оваа претстава го оживувам ликот на Цезар. Оваа улога е точка на пресврт во мојот живот. Бидејќи сè досега во овој театар играл само улоги како на пример, човек со копје, уличен продавач на лотарија, уличен продавач на весници, човек кој спие на клупа во паркот, уличен продавач на овошје и зеленчук и слични улоги и затоа ова е прекрасна шанса за човек што играл такви улоги. Секако мојата ќелавост е заслужна за оваа улога. Добро е што сум ќелав. Оваа моја ќелавост била божји дар за мене. Бидејќи се приближуваме до финалето писателот не ми дозволил одповеќе да зборувам влегувајќи во претставата. Но сепак ова ќе го кажам. Мојата улога може да изгледа мала. Но за време на целата претстава со потреба или без потреба моето име често се спомнува и мене ме навестува а јас сум задоволен. Среќен сум. Таа што ја гледате од зади е мојата последна жена Калпурниа. Пред да ги налутиме писателот и режисерот да си почнеме со претставата. *(Светлото преоѓа во драматично осветлување)*

КАЛПУРНИА *(Доаѓа тивко до Цезар. Срамежливо прашува)* Не ти пречам нели Цезар?

ЦЕЗАР Не, не ми пречиш Калпурниа моја. Затоа што веќе заврши мојата работа.

КАЛПУРНИА Сакаш ли уште еден чај?

ЦЕЗАР Доволно е. Можеби ќе се напијам кога ќе дојде Брут. Затоа нека остане на огнот. Ти си единствена која ми прави чај а јас со доверба го пијам.

КАЛПУРНИА Во ред. Како си сега мој ценет Цезаре.

ЦЕЗАР   Како можам да бидам? Може ли некој на овој свет да биде посреќен од мене? Денес ќе се обзнани моето крунисување, што друго би можело? Пријателите ќе се израдуваат, непријателите ќе се натажат. На оваа бела хартија со голема возбуда ги запишав работите што ќе треба да ги направам од следниот ден. Ги одредив приоритетите. Прво што ќе направам е да наградам личност или личности. Најпрво го запишав името на докторот кој распорувајќи го стомакот на мајка ми мене ме донесе на овој свет. Бидејќи тој ни ги спаси животите и мојот и на мајка ми. На ваков начин прво ќе го исплатам мојот долг кон него. Но отј не остана само со тоа. Активноста која ја спроведе спасувајќи ги животите на две личности ја нарече “ЦЕЗАРИУМ“ и го всади тој збор медицинската терминологија. Не е ли запишано на нашата сметка, да се постави биста на овој лекар пред влезовите на сите болници во цел Рим и во сите териториите под владеење на Рим? Не е ли ова да се биде верен? Уште утре најзначајните вајари во Рим безрезервно ќе бидат дел од ова натпреварување.

КАЛПУРНИА   Многу убаво си смислил мој паметен Цезаре. Уште од сега ти честитам.

ЦЕЗАР   (*Гордо*) Нема само со ова да останам. И доктор Бибул ќе го поставам за главен на сите медицински установи во освоените територии на Рим.

КАЛПУРНИА   Тебе треба рака да ти бакнуваат Цезар. Каков сопруг имам, па колку и да се фалам малку е.

ЦЕЗАР   (*Арогантно*) Како што гледаш јас сум дарезлив и безграничен во наградувањето. Но и во казнувањето сум таков. Воопшто не сум скржав. За време на моето образование, учителот, покрај толку деца, удирајќи ме, со стапот што го држеше во рака, по мојата глава и велеше “Колку си глупав ти Цезар. Само литература те интересира. Ти немаш памет за науките. Од тебе нема ништо да биде!“ за таквиот учител нема ли да има казна? Многу размислував за ова. Ќе го дигнат од најслаткиот сон, спиејќи во неговата топла постела, ќе ми го донесат и ќе го прашаме тој човек “Дали од мене нема ништо да биде?“ Но со ова нема да заврши оваа работа, ќе наредам да му го исечат јазикот на тој проклетник. За да не може да

омаловажува друго дете пред останатите деца. (*Калпурниа се стресува, но ништо не кажува*)

ЦЕЗАР (*Со гнасење*) Ја покорив Галија. Се одржуваа победоносни прославувања. Одеднаш една песна се надгласи. Војниците со ентузијазам и малку со подбив ја пееја оваа песна. “Цезар ја покори Галија. Но Никомедес го ... Цезар. (*) Бидејќи се знаеше дека ги сакам жените ме прикажуваа како хомосексуалец. И како можам да ги помилувам тие подлеци што ме омаловажуваа? И ним ќе им се изрече најадекватна казна. Кажи нешто Калпурниа. Зошто молчиш?

(*) Према Римските општествени состојби, тој што ќе има истополни односи треба да биде пасивен и се сметаше за потчинет и вулгарен. По кажувањето на непријателите на Цезар, кога Цезар ја покорил Галија имал односи со кралот на Битинија Никодемес 4-ти. Некои римски политичари Цезар го нарекуваа “Кралица на Битинија“ и од време на време се обидуваа да го омаловажат.

КАЛПУРНИА (*Срамежливо*) Ти секогаш го мислиш најдоброто Цезаре мој.

ЦЕЗАР Веќе ти имам кажувано во детали, каква борба водев, за време на мојата адвокатска кариера, против безаконието и небрежноста на гувенерите

КАЛПУРНИА Токму со таа твоја борба го доби своето заслужено место како чесен човек во меморијата на народот, сакан мој. И во тие денови јас се вљубив во тебе и те засакав.

ЦЕЗАР Додека јас бев во борба до смрт, еден судија, ќорав на едно око, бидејќи му ги оспорував неговите пресуди, тој самиот но и со помош на некои други долни судии кај кои имаше влијание, вршеше притисок врз

судството. Но јас не се откажав и покрај тие притисоци, една по една добив многу парници. Сега нема ли правдата да си го најде своето место ако тој проклетник сега член на Вишиот Судски Совет, го поставам како судски доствувач во најзафрленото место, па и тоа едно око да не му гледа повеќе?

(Брут влегува внатре низ вратата. Секако дека маската му е на лицето)

БРУТ   Не ми замерувајте величенствен Цезару. Влегов внатре без да побарам дозвола.

ЦЕЗАР   *(Искрено)* Брут за тебе воопшто нема потреба од дозвола. Вратата за мојот пријател секогаш е отворена.

КАЛПУРНИА   Ќе сакате ли и вие еден чај?

БРУТ   Многу ви благодарам господарке. Но ќе треба да излеземе без многу да се задржуваме. Ќе биде од корист ако пред гласањето бидеме таму. Се одморивте ли господару.

ЦЕЗАР   Брут додека работев се одморив. Го подготвив текстот за говорот.

БРУТ   Да можеше малку да се испружите. Не би сакал да се заморите.

КАЛПУРНИА   *(Нервозно и неодлучно)* И ти ли ќе одиш Цезар?

ЦЕЗАР   Калпурниа, не го подготвував овој текст за Брут наместо мене да го чита. Денес за мене и за Рим е најважниот ден во нашите животи. Овој ден треба да го доживеам со сета големина. Нели е така Брут?

БРУТ   Безсомнение така е величенствен Цезару. Како што сакате вие, така ќе биде господару.

ЦЕЗАР   *(Во исто време се подготвува)* Брут слушам дека некои сенатори посебно републиканците ме обвинуваат за непочитување бидејќи ги примив седејќи, без да станам на нозе. Дали се вистинити овие кажувања?

БРУТ   Некои срамни кажувања стасаа и до моето уво.

ЦЕЗАР   Брут но јас им предочив за мотивот на моето настанување, бидејќи тоа беше врзано со состојбата што ја преживеав а тоа беше тешка дијареа. Или тоа не им се пренесе?

БРУТ   Им се пренесе господару. Но само двајца инаетчии сенатори, продолжија да зборуваат дека по после без ничија помош сте си зминале дома.

ЦЕЗАР   Кажи ми ги имањата на тие двајца сенатори Брут. И ним да им закачам по еден белег.

БРУТ   Но и тие веќе се убедија голем Цезару. Не обрнувајте им внимание.

КАЛПУРНИА (*Собирајќи храброст*) Се подготвуваш за одење Цезар? Денес не би требало да излегуваш надвор.

ЦЕЗАР   А зошто така?

КАЛПУРНИА (*Загрижена*) Пророците велат, Цезар денес да не излегува од дома. Затоа што 15-ти Март ќе биде лош ден за Цезар. Ова и Шекспир го има напишано во пиеста насловена Јулиј Цезар.

ЦЕЗАР   Да утрово беше лош ден. Иако долго време не ме фати епилепсијата, утрово ме совлада. Погледни, сега не ми е ништо. Ќе одам во сенатот и ќе го одживеам најубавиот ден за мене, што ќе се приреди во моја чест. Јас не сум човек без срце Калпурниа. Ти ја разбираам загриженоста. Се плашиш дека ќе извршат атентат врз мене. Ваквите гласови стасаа и до мене. Но тоа е само за да се појават фракции помеѓу нас. Ако на таа листа се наоѓа дури и името на Брут, како сакаш да поверувам во такво нешто Калпурниа? Брут, од таа листа на имиња, единствено се плашам само од твојот шурак Касиус. Бидејќи тој само слуша и малку зборува. Лицемерен е. Со лажна насмевка. Итар.

БРУТ   До толку е паметен Касиус, што нема да му се противи на Цезар. Ви ја знае силата. Вистина е дека ви љубомори но пред вашата сила таа љубомора прејде во восхитување. Речиси ве обожува.

ЦЕЗАР   Велиш дека на таа листа нема од кого да се плашиме.

БРУТ   Да во право сте господару. Целта е да се злоупотреби нашата поврзанаост и почитување.

ЦЕЗАР   Штом е така треба да се однесуваме спротивно на ваквите озборувања. И без тоа човек еднаш умира, а не како стршливците секој ден. Ајде веќе да излеземе Брут.

КАЛПУРНИА   Брут е твој пријател. Нема зошто да не знае. Сношти те сонував. Десетици луѓе се нафрлија врз тебе. Лежеше доле во локви крв. Се разбудив, се преслеков, и потоа никако не можев да заспијам.

БРУТ   Велат дека соновите обратно се остварувале. Значи дека десетици луѓе ќе му аплаудираат на Цезар. Ќе го крунисаат единствениот човек... Ако не оди, можеби мнозинството нема да му даде глас. Ако не е таму, некои ќе се охрабрат. Одењето на Цезар во сенатот може да биде охрабрувачко спроти ваквите состојби.

ЦЕЗАР   Паметен човек си ти Брут. Не за цабе те засакав.

КАЛПУРНИА   *(Застанала пред врата како да е некоја препрека. Плаче)* Не оди Цезар. Претчувата не ме доведуваат во заблуда. Ти подготвиле заседа. Ќе те убијат. Дури и Шекспир...

ЦЕЗАР   *(Ја замолчува)* Ќе ти се плукнам сега и на тој твој Шекспир и на тие твои гатачки.

(Цезар ја турка Калтурниа и излегува. По него и Брут.)

(Затемнување)

VI

На скалите пред вратата на Театарот Помпеа

(Касиус и Каска чекаат на скалите, кои се на три до четири височини, пред вратата на театарот. Покрај Каска стои еден сограѓанин кој ќе му ја даде молбата на Цезар. Каска и Касиус внимателно гледаат во правец од каде што Цезар треба да дојде.

После извесно време од позади гледачите прво се појавуваат Цезар и Брут и по нив телохранителот на Цезар. Видливо е дека Цезар и Брут полека се движат и нешто зборуваат. Но не се слуша што зборуваат. Генерално Цезар зборува, од време на време застанувајќи и со гестикулации го засилува неговото зборување.

Каска го упатува сограѓанинот со молбата во раце, да се симне по скалите и доле да чека.

КАСИУС (Влегува внатре)

(Цезар со круната на глава и Брут со маската на лице сè уште не стасани до пред театарот, Каска подигнувајќи ја раката му дава порака на Брут дека сè е во ред. И Брут придружувајќи го Цезар, ја подигнува раката. Каска смилено влегува внатре. Но одвреме на време од ивицата на влезот ќе се примети неговата глава за да може да се забележи дека погледнува на надвор)

СОГРАЃАНИН *(Покажувајќи ја молбата поодалечен од Цезар клекнува на колена)* Господару... Величенствен Цезар...

(Војникот веднаш застанува пред сограѓанинот за да го заштити Цезар)

БРУТ (Преоѓа кај сограѓанинот како да интервенира) Што е?

СОГРАЃАНИН Сакам оваа молба да му ја предам на величенствениот Цезар.

БРУТ Токму сега ли најде? *(Како да го насочува)* Или пак има нешто во таа молба што би требало да го знаеме?

СОГРАЃАНИН Да ценет Брут... Во оваа молба има некои објаснувања што таткото на нацијата треба да ги знае... Многу е важно.

БРУТ Дај ми ја мене. Ќе му ја предам.

ЦЕЗАР Остави Брут. *(На сограѓанинот)* Дај ми ја молбата.

(Војникот ја зема молбата од сограѓанинот и му ја предава на Цезар)

СОГРАЃАНИН Господару. Веднаш прочитајте ја молбата. Јас си ја извршувам граѓанската должност. Ако веднаш ја прочитате ќе дознаете за многу работи кои треба да ги знаете. Кога ќе ги дознаете виситините, ќе ми бидете благодарен господару.

ЦЕЗАР *(Сомнително кон Брут)* Изгледа ме предупредува. Што мислиш ти за ова Брут?

БРУТ *(Снижувајќи го гласот)* Да. И јас мислам како вас величествен Цезар. имам еден предлог до вас. Ако не ви пречи да влеземе во театарот. Проаѓајќи од овде, вашата посета на нивната театарската зграда, ќе допринесе тие да бидат задоволни и воедно тоа ќе ви даде можност да ја прегледате молбата. Знаете дека не треба да ги навредиме театарциите. Ако само еднаш застанат против вас, вашето име во цел свет ќе одекне со негативна коннотација. Затоа што врските помеѓу театарциите се неверојатни. Што ќе повелите?

ЦЕЗАР Нема ли да задоцниме во Сенатот?

БРУТ Имене време. Ќе се задржиме највеќе десет до петнаесет минути. И јас како да претчувствувам дека во оваа молба има важни нешта што би требало веднаш да ги дознаеме. Ќе ни биде од корист на мира да ја прочитаме господару. Се разбира ако и вие се согласувате со тоа.

ЦЕЗАР Велиш дека на ваков начин и ќе им ги задоволиме очекувањата. *(Кон војникот)* Понесете го и овој сограѓанин. Можеби ќе имаме некои прашања за него. Ајде да појдеме Брут...

(Цезар му дава знак на војникот. Во исто време вадејќи го оружјето заедно му се нафрлаат на Брут. Брут паѓа доле.. Брут збунето гледа во Цезар и војникот, почнуваат ударите кон него)

ЦЕЗАР *(Викајќи)* Толку ли е лесно да се убие Цезар? Мислиш дека не ја приметив маската на твоето лице? Мислиш дека сум толку глупав за да не превземам против мерки? Војници! Средете ги сите што сакаат да ме убијат! *(На војникот)* Ајде не стој!

БРУТ *(Давајќи знак со раката се менува светлото. Викајќи)* Што се случува? Што правите?

ЦЕЗАР Нема проблем. Улогата на Цезар што ја добив за мене е најголема можност. Каква е користа што за едно две сцени писателот го

потрошил величенствениот Цезар. И ти самиот знаеш дека актерите секогаш си ги зголемуваат улогите.

БРУТ   Ти манијак ли си? (*Станува на нозе. Упатувајќи се кон надворешноста на сцената*) Зголемувајќи ја улогата ја менува историската вистина! Еј! Мислиш дека тоа ќе го дозволам глупак еден!

ЦЕЗАР   (*Смекнува*) Каде одиш пријателе?

БРУТ   Не ли ја приметуваш збунетостеа на гледачите простаку. Не е јасно дали се смеат или плачат! И режисерот и писателот ќе те обележат за секогаш. Јас не сакам да бидам дел од такво нешто! Јас нема да играм. Не играм човеку!

ЦЕЗАР   (*Му го пресекува патот*) Само се пошегував човеку.

БРУТ   Не може ваква шега да се прави на крајот на пртетставата!

ЦЕЗАР   (*Со рацете му ги обвиткува нозете на Брут*) Ветувам. Нема повторно да се случи.

ВОЈНИКОТ   (*Како да зборува низ забите*) Ве ред, не одолговлекувај повеќе! Рече нема да се повтори! (*Го предупредува*) Или пак навистина да те убијам? Брут, така и јас вистински убивајќи те тебе на сцената ќе влезам во театарската историја. Може ли да има поубава кариера за некој статист како мене?

ЦЕЗАР   (*Охрабрен*) Немој, не одолговлекувај! Немој да бидеш причина за покатастрофална трагедија. Кога утре медиумите ќе објават за оваа случка, билетите веднаш ќе се распродадат за цел месец. Да продолжиме таму кај што застанавме! Ајде!

(*Сите се враќаат на своите места. Брут немајќи излез повторно дава знак за промена на светлото.*)

Сега веќе повторно сè е како ускорен филм.

Напред е Цезар, покрај него е Брут а позади нив е Војникот и сограѓанинот, ги искачуваат четрите скалила. Прв низ вратата влегува Цезар. Низ рамката на отворената врата се гледа камата на Каска како замавнува кон вратот на Цезар)

ЦЕЗАР   (*Збунето и во страв се фаќа за вратот*) Што ми направи ти убиецу?

(Се појавува Касиус и тој ја забива својата кама во Цезар. И Брут влегувајќи внатре ја извадил својата кама и ја држи во раката. Се гледаат повеќе ками и ножеве како едно по друго се забиваат во Цезаровото тело. Цезар се обидува да побегне но не успева. Безпомошен е, се обидува да се одбрани со своите крвави раце. И Брут ја забива камата во Цезаровото тело)

ЦЕЗАР   *(Се враќа назад, го здогледува Брут. Очајно)* Зар и ти Брут?

БРУТ   *(Ја трга маската од лицето)* Да, и јас Цезар! Го заслужи ова!

(Не можејќи повеќе да се одбрани од ударите на камите, Цезар паѓа доле. Јасно е дека умрел.)

Каска, Касиус и Брут со крвавите ками во рацете стојат кај вратата)

КАСКА   *(Покажувајќи ја крвавата кама кон гледачите)* Римјани!
Имам добра вест! Заврши суровоста на тиранинот! Внатре лежи неговото
безживотно тело!

КАСИУС   *(Кон гледачите)* Цезар сакаше да се прогласи за бог!

БРУТ   *(Преоѓа напред. Кон гледачите)* Бидете внимателни! Се
насетуваат во воздухот нови Цезари! Да не ги затвараме очите! Затоа што
црвот се наоѓа во внатрешноста на дрвото...

КРАЈ

01 Август 2016, Даламан/Саригерме/Акденизевлери.